

Nr 214.

Ankom till riksdagens kansli den 18 juni 1942 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av statlig poliskår i Boden jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 342 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 6 juni 1925 (nr 179) om ersättning till polisman för skada å kläder, lag angående tillägg till lagen den 19 mars 1937 (nr 80) om upphävande av vissa åklagares rätt till andel i böter m. m. och lag angående ändrad lydelse av 16 § lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket;

dels godkänna, att den organisation av polisväsendet i Bodens stad, som förordats i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 8 maj 1942, skall träda i kraft från och med den 1 oktober 1942;

dels medgiva, att Kungl. Maj:t må vidtaga de åtgärder, som bliva erforderliga för genomförande i enlighet med de i statsrådsprotokollen över socialärenden för den 8 och den 29 maj 1942 angivna grunderna av övergången till den nya organisationen;

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för poliskåren i Boden att gälla tills vidare från och med den 1 oktober 1942;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för poliskåren i Boden att tillämpas under tiden från och med den 1 oktober 1942 till och med den 30 juni 1943;

dels ock för budgetåret 1942/43 under femte huvudtiteln anvisa till Poliskåren i Boden: Avlöningar ett förslagsanslag av 121,000 kronor, till Poliskåren i Boden: Omkostnader ett förslagsanslag av 18,000 kronor samt till Poliskåren i Boden: Engångskostnader ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Propositionen har hänvisats till lagutskott, såvitt angår lagfrågorna, samt i övriga delar till statsutskottet.

I samband med Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren (I: 288) av herr R. Wagnsson och den andra inom andra kammaren (II: 416) av herr F. Kylling m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte för sin del besluta följande löneförmåner för den egentliga polispersonalen i Boden, nämligen för

Bihang till riksdagens protokoll 1942. 6 saml. Nr 214.

poliskommissarien A 20, överkonstapel A 17, inspektionskonstapel A 14, kriminalkonstapel A 14 och konstapel A 12;

dels en inom första kammaren av herr *N. Holmström* väckt motion (I: 289), vari hemställts, att riksdagen måtte med avslag å Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition hos Kungl. Maj:t hemställa om förnyad utredning i ämnet;

dels ock en inom andra kammaren av herrar *O. W. Lövgren* och *E. Hage* väckt motion (II: 415), vari hemställts, att kriminalkonstapel i den nya organisationen måtte placeras i lönegrad A 13 och konstapel i lönegrad A 12, att befattningshavare vid fästningspoliskåren, som icke önskar övergå i den nya organisationen, beredes annan anställning i försvarsväsendets tjänst, varvid föreslås, att personal, som fyllt 50 levnadsår och innehar 25 tjänsteår vid fästningspolisen, erhåller rätt till full pension samt rätt till arvodesbefattning vid försvarsväsendet. Därest övriga befattningshavare på grund av för låg levnadsålder och otillräckligt antal tjänsteår icke kunna beredas rätt till full pension och arvodesbefattning, föreslås att dessa med bibehållna avlöningsförmåner och rätt till pension beredas rätt till annan anställning i försvarsväsendet, samt att fästningspolispersonalen i Boden erhåller rätt att som tjänsteår få tillgodoräkna sig tidigare anställning vid kommunal poliskår samt all tjänst vid fästningspoliskåren i Boden.

Beträffande de skäl, vilka anförts till stöd för nämnda yrkanden, hänvisas till motionerna II: 416, I: 289 och II: 415.

Kungl. Maj:ts förslag bygger på ett av särskilt tillkallade sakkunniga framlagt förslag till omorganisation av fästningspolisen i Boden. Förslaget syftar till, bland annat, en ombildning av den nuvarande, under militär ledning stående fästningspoliskåren i Boden till en statlig, till det civila polisväsendet i riket ansluten poliskår med uppgift att omhänderhava såväl fästningspolisens som den kommunala polisens i Boden uppgifter. En redogörelse för huvuddragen av förslaget samt för dess utformning i olika delar återfinnes i propositionen å sid. 14—31. Härtill tillåter sig utskottet hänvisa. Beträffande några detaljer i förslaget må emellertid i detta sammanhang följande redogörelse lämnas.

För vinnande av allsidig erfarenhet inom polisycket och för att möjliggöra nödig cirkulation har föreslagits skyldighet för all polispersonal vid kåren med undantag av stadsfiskalen (polischefen) att utan minskning av utgående löneförmåner mottaga förordnande å tjänst vid poliskår som uppsätter statspolisavdelning.

Beträffande rätten till bisysslor ha de sakkunniga förordat förbud mot att utan särskilt tillstånd med tjänsten förena annan allmän eller enskild befattning eller därmed jämförligt uppdrag. Även borde stadgas förbud mot att själv eller genom annan förrätta auktioner, att vara rättens ombudsman eller att vara enskild parts rättegångsombud eller rättegångsbiträde. Befattningshavare skulle ej heller äga att själv eller genom annan bedriva enskild yrkes- eller affärsverksamhet.

Vad angår de ifrågavarande befattningshavarnas pensionsålder ha de sakkunniga framhållit, att för polistjänst erfordrades i allmänhet en avsevärd grad av spänstighet och rörlighet. På grund härav föreslås följande undantag från de regler rörande pensionsålder som med hänsyn till föreslagna löne-

grader enligt allmänna tjänstepensionsreglementet eljest skolat gälla: stadsfiskal 63 år, poliskommissarie 60 år, överkonstapel, inspektionskonstapel och kriminalkonstapel 57 år samt konstapel 55 år. Vidare ha de sakkunniga för att säkerställa personaltillgången under exceptionella förhållanden, då en tillfällig utökning av kåren kunde bli erforderlig, föreslagit skyldighet för personalen att viss tid efter inträde i pensionsåldern, förslagsvis till 65 års ålder, kvarstå i poliskårens reserv med skyldighet att, då Kungl. Maj:t så funne erforderligt, återinträda i tjänstgöring. De sakkunniga ha framhållit, att därest nämnda anordning genomfördes, en välbehörlig reserv av expeditions- och vakthållningspersonal skulle skapas, varigenom all den aktiva personalen vid behov kunde frigöras för mera krävande sysslor.

De sakkunniga — vilka ansett att kronans övertagande av ansvaret för polisverksamheten i Bodens stad icke borde medföra att staden i ekonomiskt hänseende komme att intaga en gynnad ställning i förhållande till andra städer — ha funnit det mest ändamålsenligt, att polislagens stadgande om skyldighet för polisdistrikt att avlöna erforderlig polispersonal i princip alljämt ägde tillämplighet beträffande Bodens stad samt att kronan genom ett privaträttsligt avtal åtog sig att mot viss ersättning från staden fullgöra stadens skyldigheter härutinnan. Denna ersättning från staden syntes då böra utgå genom bidrag från stadens sida till täckande av kostnaderna för den nya poliskåren i Boden, vilka bidrag — i form av ekonomiskt tillskott eller prestationer av annat slag — borde avpassas så, att de motsvarade vad staden kunde beräknas skola ha fått vidkännas därest staden även i fortsättningen skolat sörja för ett eget polisväsende.

I samråd med representanter för staden ha de sakkunniga uppgjort förslag till ett sådant avtal, vilket förslag av stadsfullmäktige i Boden den 12 februari 1942 enhälligt antagits. Vid antagandet har förutsatts, att kronan för sin del godkänner avtalet senast den 1 augusti 1942. Beträffande avtalets innehåll hänvisas till propositionen sid. 26 och 27.

Över de sakkunnigas förslag ha yttranden avgivits av överbefälhavaren, chefen för armén — efter hörande av kommandanten i Boden och fästningspolispersonalen — arméförvaltningens civila departement, statskontoret, allmänna lönenämnden (civilförvaltningen), länsstyrelsen i Norrbottens län — efter hörande av landsfogden och landsfiskalerna i de Boden omgivande distrikten ävensom stadsfullmäktige och kommunalborgmästaren i Boden — 1939 års polisutredning, statspolisintendenten, svenska polisförbundet och föreningen Sveriges poliskommissarier. Därjämte har justitiekanslersämbetet avgivit yttrande över förslaget i viss del. Rörande innehållet i yttrandena hänvisas till propositionen, sid. 31—42.

Tillförordnade departementschefen har i ämnet anfört följande:

Av den lämnade redogörelsen framgår, att vid sidan av det kommunala polisväsendet i Boden och inom Bodens fästnings skyddsområde i övrigt finnes sedan fästningens tillkomst en statlig fästningspoliskår. Denna är inordnad i försvarsväsendet och står under militär uppsikt och ledning. Inom kåren, vilken omfattar trettio man, föres befälet av en fästningspoliskommissarie. Organisationen med en särskild militär poliskår har närmast föranletts av att åtskilliga polisgöromål, som sammanhånga med skyddet av de omfattande befästningsanläggningarna och med garnisoneringen i Boden av tidvis mycket stora truppstyrkor, icke kunnat ombesörjas av det lokala civila polisväsendet. Det har därför varit nödvändigt, att staten för ifrågavarande ändamål tillhandahållit särskild polispersonal.

Fästningspolisen har icke något organisatoriskt samband med det övriga polisväsendet i orten. En följd härav är, att inom ett relativt begränsat område polisuppgifterna handhas — förutom fästningspolisen — jämväl antingen av Bodens stads poliskår eller landsfiskalerna jämte underlydande fjärdingsmän i distrikten inom skyddsområdet. Tilläggas må, att även statspolisen i Luleå kan erhålla arbetsuppgifter inom samma område.

Ur arbetssynpunkt kan denna ordning icke anses tillfredsställande. Dubbelarbete och bristande effektivitet samt kompetenskonflikter ha också blivit följden. En annan olägenhet är, att fästningspolisen till följd av sin från det civila polisväsendet fristående ställning icke är underkastad samma ledning och kontroll från högre fackmyndighets sida som andra poliskårer.

Både på militärt och civilt håll är man ense om att polisförhållandena i Boden icke äro tillfredsställande och att en ändring bör ske. Förslag härom ha också framkommit i olika sammanhang. Beträffande sättet för frågans lösande ha emellertid meningarna varit delade. En allsidig utredning av detta spörsmål jämte vissa därmed sammanhängande frågor har numera verkställts av särskilt tillkallade sakkunniga. Dessa ha funnit, att en omorganisation av fästningspolisen är oundgängligen nödvändig och att goda förutsättningar nu föreligga för en rationell och ekonomiskt godtagbar lösning av såväl fästningspoliskårens som Bodens stads poliskårs organisationsproblem, vilka i stor utsträckning ansetts sammanfalla.

Icke minst med hänsyn till återverkningarna för Bodens vidkommande av den fortsatta utbyggnaden av landets försvarskrafter torde det vara nödvändigt att sörja för att polisgöromålen i Boden handhas på ett tillfredsställande sätt. Sådana förändringar synas följaktligen böra vidtagas med avseende å fästningspolisen som må vara erforderliga för att nå angivna syfte. Uppenbarligen bör detta, såsom chefen för försvarsdepartementet yttrat till statsrådsprotokollet den 7 november 1941, ske med beaktande av möjligheterna till samarbete eller samordnande med annan polismyndighet i orten.

De sakkunniga ha framlagt ett förslag, vilket i huvudsak går ut på att fästningspolisen i dess nuvarande form avskaffas och att i Boden inrättas en statlig civil poliskår, som övertager såväl fästningspolisens som den kommunala polisens uppgifter och därjämte får en något vidgad verksamhet inom skyddsområdet utanför staden. På grundval av den allmänna regeln om skyldighet för polisdistrikt att bekosta sitt polisväsende har föreslagits, att Bodens stad skall på visst sätt bidra till kostnaderna för den nya organisationen. Beträffande grunderna för poliskårens verksamhet och organisation ber jag att få hänvisa till vad i det föregående anförts.

Förslagets principer ha i allt väsentligt vunnit överbefälhavarens samt flertalet av de i ärendet hörda myndigheternas och sammanslutningarnas godkännande. I åtskilliga yttranden har behovet av en reform understrukits. De avstyrkanden som framförts i fråga om förslagets grundtanke eller dess mera väsentliga detaljer torde här böra i korthet beröras.

Några myndigheter ha tvekat inför tanken att med statsmedel inrätta en civil poliskår. Det har därvid anförts, bland annat, att en förbättring av polisförhållandena i Boden måhända skulle kunna vinnas genom ett utnyttjande av den nuvarande statspolisorganisationen eller genom att Bodens stad ålades att förstärka sin poliskår i viss omfattning. Den pågående utredningen av frågan om polisväsendets förstatligande har i detta sammanhang även åberopats som skäl mot de sakkunnigas förslag.

En omorganisation på grundval av en utbyggnad av statspolisen — vilken icke är en statlig inrättning i egentlig mening — torde erbjuda icke ringa svårigheter. Jag tillåter mig hänvisa till vad de sakkunniga i denna del anfört. Sammanfattningsvis kan sägas, att de för anställning, avlöning och

tjänstgöring vid statspolisen gällande bestämmelserna icke äro avsedda för ett fall sådant som det föreliggande. Ej heller synes i förevarande fall det böra ifrågakomma, att statsmakterna vidtaga lagstiftningsåtgärder i syfte att i en viss kommun å en av denna anställd personal överflytta polisuppgifter som hittills ävilat en statlig polisorganisation.

Vad angår frågan om ett genomförande av sakkunnigförslaget kan anses innebära ett föregripande av utredningen om polisväsendets förstatligande ha såväl de sakkunniga som 1939 års polisutredning uttalat, att detta icke kan anses vara förhållandet. Till denna uppfattning kan jag ansluta mig. Det må framhållas, att redan den nuvarande ordningen innebär, att det finnes en av statsverket bekostad poliskår i Boden, vilken är tre gånger så stor som den kommunala poliskåren. Ur principiell synpunkt medför sålunda förslaget icke någon större förändring, därest Bodens stad, på sätt föreslagits, jämlikt de allmänna grunderna för polisskyldighetens fullgörande deltagar i kostnaderna för den nya poliskåren. Jag vill erinra om att enligt det av stadsfullmäktige i Boden biträdda avtalet detta skall upphöra att gälla samma dag som av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade ändrade grunder för skyldigheten att utgöra kostnaderna för polisväsendet i riket träda i kraft.

Den föreslagna poliskåren är avsedd att ingå i det allmänna, civila polisväsendet med en fackutbildad chef, underställd länsstyrelsen och landsfogden. Något befäl från kommandantens sida över poliskåren skall sålunda enligt förslaget icke ifrågakomma. Å andra sidan skall hos polischefen finnas en av kommandanten utsedd militärassistent, varjämte avgörandet i alla ärenden som beröra militära förhållanden inom poliskårens verksamhetsområde skall föregås av samråd med kommandanten. Denne skall till polischefen lämna uppgift å de delar av skyddsområdet, där polisbevakning bör ske, samt ange vilka önskemål i övrigt som ur militär synpunkt föreligga beträffande poliskårens användning inom skyddsområdet. Att polischefen skulle komma att tillgodose dessa önskemål ha de sakkunniga ansett uppenbart.

I några yttranden har man vänt sig mot förslaget att kommandanten, vilken bär ansvaret för fästningens säkerhet, icke skulle äga befälsrätt över poliskåren. I varje fall, har man ansett, borde han ha befälsrätt såvitt anginge bevakningstjänsten.

Med anledning härav må framhållas, att en av principerna vid reformarbetet inom svenskt polisväsende under det senaste årtiondet har varit att förse de lokala poliskårerna med ansvariga chefer, vilka erhållit teoretisk och praktisk utbildning för tjänsten. Man har även strävat efter att samordna polisarbetet i de särskilda polisdistrikten genom att inrätta högre länspolistjänster och centrala polisorgan. Dessa utvecklingslinjer torde såvitt möjligt böra följas även i förevarande fall. Polisuppgifterna inom Bodens fästning med skyddsområdet äro skiftande och, särskilt i tider av stark utrikespolitisk spänning, mycket krävande. För att dessa uppgifter skola kunna rätt fullgöras, fordras icke endast kunnighet och arbetsvilja hos de enskilda polismännen utan även att poliskårens arbete ledes av en yrkesman under högre polismyndighets ständiga kontroll. Med denna utgångspunkt är det svårt att giva något utrymme för militär befälsföring inom kåren eller del därav. I ett yttrande har visserligen förordats, att under kommandantens befäl skulle ställas en polisavdelning, vars befogenhet och skyldigheter kunde avgränsas genom anknytning till bestämda militära sakförhållanden. Vad en sådan avgränsning skulle innebära har emellertid icke närmare utvecklats och är för övrigt svårt att bedöma. Det torde i varje fall vara klart, att huru en ny polisorganisation i Boden än kommer att utformas, dess personal icke lämpligen bör ifrågakomma för annat än polisuppgifter. I detta hänseende tillåter jag mig hänvisa till

de sakkunnigas utredning och deras i anslutning därtill gjorda uttalanden. Tilläggas må att chefen för försvarsdepartementet i propositionen angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvar (sid. 192) förordat, att för vakthållningen vid och tillsynen av permanenta värn, förråd m. m. bör inom varje försvarsområde finnas ett antal civila vakter, bosatta i värnens eller förrådets närhet.

Till de sakkunnigas uppfattning att, därest den föreslagna poliskåren allenast skall taga befattning med polisgöromål, kåren och dess chef böra inordnas i det civila polisväsendet och att militär myndighet icke bör äga någon befälsrätt över personalen, vill jag sålunda ansluta mig. Jag anser emellertid, såsom de sakkunniga jämväl torde ha förutsatt, att det skall vara en tjänsteplikt för poliskårens chef att i görligaste mån taga hänsyn till de önskemål som kommandanten ur militära synpunkter kan komma att framställa i fråga om poliskårens användning. Detta torde böra närmare regleras i författning som det ankommer på Kungl. Maj:t att utfärda. Därvid kommer naturligen att särskilt uppmärksammas kommandantens och polischefens inbördes förhållande vid krig eller krigsfara. För sådant fall kommer kommandantens tillgång till polisutbildad personal att vara väsentligt annorlunda än under freds-förhållanden. Såsom chefen för armén i sitt yttrande i ärendet anmärkt komma sålunda vid krig särskilda krigspolisavdelningar att uppsättas.

I likhet med flertalet av de i ärendet hörda myndigheterna finner jag, att en förändring av polisförhållandena i Boden bör ske i huvudsaklig överensstämmelse med de sakkunnigas förslag.

Poliskårens verksamhet bör, på sätt de sakkunniga föreslagit, omfatta *dels* upprätthållande av allmän ordning och säkerhet inom Bodens stad, *dels* verkställande av spaning och utredning av brott och förseelser, som begåtts inom Bodens stad och höra till allmän domstol, ävensom brott, begångna inom Bodens fästnings skyddsområde och hörande till krigsdomstol, i de fall då på grund av sakens beskaffenhet utredningen icke lämpligen bör verkställas av militär myndighet, *dels* handhavande av främlingskontroll och underrättelsetjänst inom skyddsområdet, *dels* och fullgörande av bevakningstjänst och i samband därmed ordningshållning inom skyddsområdet utanför staden. Därjämte bör poliskåren biträda landsfiskalerna inom skyddsområdet med brottsutredningar samt vid behov kunna tagas i anspråk för tjänstgöring i likhet med statspolis. Sistnämnda tjänstgöring bör icke få ifrågakomma annat än då den låter sig väl förena med lösandet av poliskårens övriga arbetsuppgifter.

Chefskapet över poliskåren bör tillkomma en fackman, vilken därjämte i egenskap av stadsfiskal skall vara allmän åklagare i Bodens stad. Med denna tjänst synes av skäl som de sakkunniga anfört böra förenas befattningen som krigsfiskal vid krigsrätterna i Boden. Frågan om kompetensvillkoren för stadsfiskalen-polischefen torde icke behöva slutgiltigt avgöras i detta sammanhang. Jag förutsätter dock självfallet, att kompetenskraven icke sättas lägre än vad som numera gäller för landsfiskalstjänsterna. I övrigt torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare förordna härom efter ytterligare utredning. Innehavare av befattningen som stadsfiskal-polischef torde i likhet med vad som i allmänhet gäller i fråga om stadsfiskalstjänster böra utses av justitiekanslern.

De sakkunniga ha föreslagit inrättandet av en polisassistentbefattning vid poliskåren. Innehavaren därav vore avsedd att närmast under stadsfiskalen utöva befälet inom kåren men i övrigt huvudsakligen taga befattning med kriminalpolisgöromålen. Han skulle tillika vara vice krigsfiskal vid krigsrätterna i Boden. Lämpligheten av en sådan tjänst vid poliskåren har ifrågasatts i flera yttranden. Jag finner av skäl som därvid anförts ifrågavarande

tjänst icke böra för närvarande inrättas. Däremot synes kriminalpersonalen böra utökas med en konstapel. Mot den föreslagna inspektionskonstapeln, beträffande vilken en myndighet ansett behovet icke vara tillfredsställande klarlagt, finner jag icke något vara att erinra. Denne befattningshavare, som kommer att vara placerad vid bevakningsavdelningen inom poliskåren, torde behövas för att biträda med utlänningskontrollen inom den del av skyddsområdet som ligger utanför staden.

Poliskåren — vilken lämpligen torde organiseras på en kriminalavdelning, en ordningsavdelning och en bevakningsavdelning — skulle sålunda omfatta, förutom stadsfiskalen-polischefen, 1 poliskommissarie, 3 överkonstaplar, 1 inspektionskonstapel, 5 kriminalkonstaplar, 22 konstaplar, 4 extra ordinarie konstaplar, 1 hästskötare, 1 kvinnligt kontorsbiträde, tillika registrator, samt 1 kvinnligt skrivbiträde.

I fråga om de av de sakkunniga föreslagna löneförmånerna finner jag anledning till erinran allenast beträffande stadsfiskalens löneplacering. Jag anser sålunda, att högre lönegrad än A 23 icke bör ifrågakomma i detta fall. Jag vill i detta sammanhang framhålla, att godkännande av polispersonalens löneplacering enligt de sakkunnigas förslag icke får anses innebära ett ställningstagande till lönerna inom polisväsendet vid ett eventuellt förstatligande därav. Personalen bör därjämte vara skyldig att underkasta sig de ändrade lönevillkor som kunna bli bestämda i samband med ett förstatligande. På grund av vad sålunda anförts skulle lönegradsplaceringen bli följande: stadsfiskalen-polischefen A 23, poliskommissarien A 18, överkonstapel A 15, inspektionskonstapeln A 12, kriminalkonstapel A 12, konstapel A 10, hästskötaren A 5, kontorsbiträdet A 4, skrivbiträdet A 2 samt extra ordinarie konstapel Eo 7. Tillräckliga skäl att tillerkänna militärassistenten särskilt arvode synas mig icke föreligga.

Vad de sakkunniga föreslagit om skyldighet för polispersonalen att tjänstgöra vid poliskår som uppsätter statspolisavdelning, om förbud mot bisysslor och om pensionsålder lämnar jag utan erinran. Skyldigheten för pensionerad personal att under visst antal år stå till förfogande för tjänstgöring vid poliskåren innebär enligt min mening en lycklig lösning av frågan huru vid exceptionella tillfällen en lämplig förstärkning av den aktiva polispersonalen snabbt skall kunna genomföras.

Det av de sakkunniga med Bodens stad under hand träffade avtalet om stadens bidrag till kostnaderna för den nya organisationen har icke givit anledning till erinran. Avtalet synes därför böra i sinom tid biträdas av Kungl. Maj:t.

Av praktiska skäl bör den nya organisationen träda i kraft den 1 oktober 1942.

Vid nämnda tidpunkt bör den nuvarande fästningspoliskommissarien beredas tillfälle att avgå med rätt till pension till samma belopp som eljest skulle ha tillkommit honom vid pensionsålderns inträde samt flyttningssättning. Några ytterligare förmåner synas icke böra beredas honom i anledning av avgången vid denna tidpunkt. Ej heller böra andra befattningshavare vid fästningspoliskåren beredas särskilda förmåner, om de önska avgå i förtid. En del av dessa befattningshavare synas emellertid, därest de avgå med förtidspension, kunna beredas anställning inom försvarsväsendet å sådana befattningar, vilka regelmässigt besättas med personal, som i samband med avgång från beställning på aktiv stat beviljas ålders- eller förtidspension.

Därest fästningspoliskommissarien icke önskar utnyttja den föreslagna förmånen, är han givetvis skyldig att, med bibehållande av nuvarande avlöningsförmåner, fullgöra det arbete vid poliskåren vartill stadsfiskalen må finna honom lämplig. Detsamma gäller naturligen för varje annan befattningshavare

vid fästningspoliskåren som icke önskar övergå till den nya organisationen. Beträffande samtliga dessa befattningshavare inträder stadsfiskalen i kommandantens ställe med avseende å befälsställning, rätt att förbjuda viss verksamhet utom tjänsten m. m. Besättandet av de ordinarie befattningarna inom kåren kan komma att fördröjas genom att befattningshavare ur den förutvarande fästningspoliskåren sålunda tjänstgöra vid den nya poliskåren utan att övergå på dess stat. I den mån kostnader för fästningspolispersonal å äldre stat uppkomma efter den 1 oktober 1942 torde dessa kostnader böra bestridas av den nu föreslagna statliga poliskårens avlöningsanslag.

De sakkunnigas förslag att indraga landsfiskalsassistentbefattningen i Överluleå landsfiskalsdistrikt, vilket avstyrkts av länsstyrelsen och landsfogden, finner jag böra upptagas till prövning först sedan erfarenhet vunnits angående den minskning i arbetsbördan i landsfiskalsdistriktet som kan bli en följd av den statliga poliskårens inrättande.

Förslaget om viss övergångsersättning till den nuvarande landsfiskalen i Överluleå landsfiskalsdistrikt kan jag icke biträda.

I anslutning till vad sålunda anförts och med beaktande av att ett mindre belopp skall avses för vikariatsersättningar beräknas enligt Kungl. Maj:ts förslag kostnaderna för befattningshavarnas avlöning under tiden 1 oktober 1942—30 juni 1943 i enlighet med följande uppställning.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	117,200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	10,800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	20,000
		Summa kronor 148,000

Därifrån skall dock såsom särskilda uppbördsmedel avräknas den ersättning, som Bodens stad enligt föreliggande avtalsförslag har att utgiva till statsverket. Då nämnda ersättning skall för år utgå med 36,496 kronor, har densamma för tre fjärdedels år beräknats till i runt tal 27,000 kronor.

Kostnaden för stadsfiskalens arvode som krigsfiskal avses skola upptagas under vederbörligt anslag under andra huvudtiteln.

Beträffande övriga årliga kostnader beräknas för sjukvård m. m. 500 kronor, för ersättningar för resor till avlägset belägna platser inom skyddsområdet 600 kronor, för expenser 8,500 kronor samt för underhåll av och drivmedel för motorfordon ävensom underhåll och inköp av uniformer 4,000 respektive 10,400 kronor eller sålunda tillhoppa 24,000 kronor. Då den nya organisationen ej är avsedd att träda i kraft förrän den 1 oktober 1942 förutsättes för nästa budgetår ej behöva anslås mer än $\frac{3}{4}$ härav eller 18,000 kronor.

Vid poliskårens uppsättande tarvas vissa belopp av engångsnatur. Sammanlagt erfordras 50,000 kronor, därav för uniformsutrustning 16,000 kronor, för bevapning och polisutrustning utöver redan befintlig 6,000 kronor, för möbler 10,000 kronor, för två bilar med gengasaggregat och polisutrustning 15,000 kronor, för fyra polishundar med utrustning 1,000 kronor, för kriminalteknisk utrustning 1,000 kronor samt för juridisk litteratur och kontorsutrustning 1,000 kronor.

På sätt de sakkunniga föreslagit avses två konstapelstjänster vid ordningsstatspolisavdelningen i Luleå skola indragas och hästarna vid avdelningen

överflyttas till statliga poliskåren i Boden. De minskningar som uppkomma å vederbörligt anslag under femte huvudtiteln med anledning härav avses skola beaktas vid anslagsäskandena för budgetåret 1943/44.

Förslagen om poliskårens pensionsålder förutsättas skola införas i den vid civila tjänstepensionsreglementet såsom bilaga B fogade åldersförteckningen. Förslag härom avses framdeles komma att anmälas av chefen för finansdepartementet.

Kungl. Maj:t föreslås skola bemyndigas att vidtaga de åtgärder, som i övrigt bliva erforderliga för genomförandet av övergången till den föreslagna nya polisorganisationen. Häri inbegripas, bland annat, godkännande av det föreliggande förslaget till avtal med Bodens stad samt eventuellt meddelande i enlighet med de angivna grunderna av bestämmelser rörande den nuvarande fästningspoliskommissariens rätt till pension.

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen är den föreslagna poliskåren avsedd att ingå i det allmänna civila polisväsendet. Chefskapet över poliskåren skall utövas av en fackman, vilken därjämte i egenskap av stadsfiskal skall vara allmän åklagare i Bodens stad. Befattningshavaren skall vara underställd länsstyrelsen och landsfogden och i likhet med övriga stadsfiskaler utses av justitiekanslern. Det skall dock åligga honom såsom tjänsteplikt att i görigaste mån taga hänsyn till de önskemål, som kommandanten ur militära synpunkter kan komma att framställa i fråga om poliskårens användning. Det förefaller utskottet, som om den föreslagna organisationen innebär en lämplig lösning av de frågor, vilka avse polisverksamheten i Bodens stad och fästningens skyddsområde. Utskottet anser sig alltså icke böra tillstyrka bifall till motionen I: 289, vari yrkats avslag å propositionen under framhållande av att organisationsfrågan lämpligen borde erhålla en annan lösning.

Utskottet.

Vidkommande personalens löneställning biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag. De ändringar i förslaget, som yrkats i motionerna I: 288 och II: 416 samt II: 415, finner sig utskottet alltså icke böra förordna. Emellertid vill utskottet framhålla, att frågan om lönegradsplaceringen av ifrågavarande personal bör tagas under ny omprövning, därest polisväsendet skulle bliva förstatligat.

Jämväl de av Kungl. Maj:t föreslagna övergångsbestämmelserna tillstyrkas av utskottet. Tillräckliga skäl att — på sätt i motionen II: 415 förordats — bereda den nuvarande personalen vid fästningspoliskåren vissa förmåner utöver vad Kungl. Maj:t i sådant hänseende ifrågasatt synas utskottet icke föreligga. Emellertid vill utskottet beträffande rätten att beräkna tjänstår i anledning av nämnda motion framhålla, att tjänstemän vid fästningspoliskåren, vilka tidigare haft kommunal anställning, vid övergången till befattning inom den nya kåren icke böra försättas i ett mindre gynnsamt läge än sådana som vinna anställning vid den nya kåren direkt från kommunal befattning.

Utskottet, som i övrigt icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får under åberopande av det anförda hemställa,

I. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 288, I: 289, II: 415 och II: 416, motionen II: 415 i vad den icke avser rätt för fästningspolispersonalen i Boden att som tjänstår få tillgodoräkna tidigare anställning vid kommunal poliskår,

a) godkänna, att den föreslagna organisationen av polisväsendet i Bodens stad skall träda i kraft från och med den 1 oktober 1942;

b) medgiva, att Kungl. Maj:t må vidtaga de åtgärder, som bliva erforderliga för genomförande i enlighet med de i statsrådsprotokollen över socialärenden för den 8 och den 29 maj 1942 angivna grunderna av övergången till den nya organisationen:

c) godkänna följande personalförteckning för poliskåren i Boden att gälla tills vidare från och med den 1 oktober 1942:

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad.
1 stadsfiskal, tillika polischef	A 23
1 poliskommissarie	A 18
3 överkonstaplar	A 15
1 inspektionskonstapel	A 12
5 kriminalkonstaplar	A 12
22 konstaplar	A 10
1 hästskötare	A 5
1 kontorsbiträde	A 4
1 skrivbiträde	A 2;

d) godkänna följande avlöningsstat för poliskåren i Boden att tillämpas under tiden från och med den 1 oktober 1942 till och med den 30 juni 1943:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 117,200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 10,800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 20,000
	<hr/>
	Summa kronor 148,000

Särskilda uppbördsmedel.

Ersättning från Bodens stad	kronor 27,000
	<hr/>
	Summa förslagsanslag kronor 121,000;

e) för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under femte huvudtiteln anvisa

1) till *Poliskåren i Boden: Avlöningar* ett förslagsanslag av 121,000 kronor;

2) till *Poliskåren i Boden: Omkostnader* ett förslagsanslag av 18,000 kronor;

3) till *Poliskåren i Boden: Engångskostnader* ett reservationsanslag av 50,000 kronor;

II. att motionen II: 415 till den del, den icke behandlats vid

I. här ovan, må anses besvarad genom vad utskottet ovan anfört.

Stockholm den 18 juni 1942.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Bernhard Nilsson, Bäckström, Sven Larsson, Heiding, Karl Magnusson, Bäcklund, Carlström, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Gustaf Iwar Anderson* och *Persson* i Skabersjö; samt

från andra kammaren: herrar *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Prästbol, *Ward, Persson* i Tidaholm, *Andersson* i Södergård, *Bergström, Märtensson, Åqvist, Lindholm, Lundberg* i Hälsingborg, *Pettersson* i Dahl och *Eriksson* i Frägsta.
